

Till

Justitiedepartementet

Enheten för lagstiftning om allmän ordning och säkerhet och samhällets krisberedskap

Diarienummer: Ju2018/04065/L4

Stockholm den 12 december 2018

Yttrande över Kamerabevakning i brottsbekämpningen – ett enklare förfarande (SOU 2018:62)

Fastighetsägarna är en riksomfattande branschorganisation, som arbetar för en väl fungerande fastighetsmarknad med stort fokus på stadsutveckling och hållbarhet. Fastighetsägarna har ca 15 000 medlemmar och dessa äger tillsammans ca 80 000 fastigheter för kontors-, handels-, industri-, samhälls- och bostadsändamål. Bland medlemmar som äger flerfamiljshus finns såväl privata som kommunägda fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar.

Fastighetsägarna Sverige ("Fastighetsägarna") har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på förslagen i rubricerade delbetänkande i kamerabevakningsutredningen.

1. Bakgrund

Kamerabevakningslagen (2018:1200) reglerar viss kameraanvändning i samhället som sker öppet. Lagen trädde i kraft i 1 augusti 2018 och ersatte kameraövervakningslagen. Syftet med den nya regleringen var bland annat att underlätta kamerabevakning som sker i brottsbekämpande syfte.

Den nya lagen innebär att privata företag och organisationer inte längre behöver ansöka om tillstånd för att bedriva kamerabevakning på plats dit allmänheten har tillträde. Enligt kamerabevakningslagen gäller dock som huvudregel ett krav på tillstånd för att myndigheter ska få kamerabevaka platser dit allmänheten har tillträde. Tillståndskravet gäller följaktligen även för Polisen och andra brottsbekämpande myndigheter, vilket väckt en hel del kritik.

Tillstånd för kamerabevakning söks hos Datainspektionen, som också är tillsynsmyndighet.

Det ska noteras att vid all kamerabevakning måste dataskyddsförordningens bestämmelser om skydd för den personliga integriteten iakttagas. Dataskyddsförordningen trädde i kraft 25 maj 2018.

2. Fastighetsägarnas bedömning

Samhället står i dag inför flera utmaningar i den brottsbekämpande verksamheten, t.ex. i fråga om organiserad brottslighet, grov kriminalitet och terrorhot. Kamerabevakning utgör ett allt viktigare verktyg i den brottsbekämpande verksamheten. Fastighetsägarna delar därför utredningens bedömning av att det finns ett behov av förenklade regler för kamerabevakning som bedrivs av myndigheter i brottsbekämpande syfte.

Det är viktigt att Polisen och andra brottsbekämpande myndigheter har effektiva åtgärder för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller att utreda brott. Inte minst gäller det i de områden som Polisen betraktar som särskilt utsatta. Bostadsområden och centrumanläggningar behöver vara säkra och trygga för att butiksinnehavare, fastighetsägare och civilsamhälle ska kunna bedriva verksamhet och kunna bidra till en positiv utveckling för boende, besökare och anställda.

Det är Fastighetsägarnas bedömning att kamerabevakning är en av flera viktiga beståndsdelar i ett långsiktigt och fokuserat arbete med att bekämpa brott.

Tillståndskrav och anmälningsplikt

Fastighetsägarna tillstyrker utredningens förslag om att ta bort tillståndskravet för Polismyndigheten, Kustbevakningen, Säkerhetspolisen och Tullverket. Fastighetsägarna tillstyrker också utredningens förslag att inte införa en anmälningsplikt till Datainspektionen.

Dagens krav på tillstånd för brottsbekämpande myndigheter medför betydande effektivitetsproblem. Tillståndsförfarandet hämmar användningen av kameror, det ökar den administrativa bördan och det försvårar internationella brottsbekämpande samarbeten. En anmälningsplikt skulle riskera ge samma hämmande inverkan på brottsbekämpningen.

Överviktsprincip

Fastighetsägarna har inget att erinra mot utredningens förslag om en bibehållen överviktsprincip i kamerabevakningslagen.

Vid kamerabevakning som utförs av privata företag och organisationer aktualiseras som regel dataskyddsförordningens bestämmelser om intresseavvägning. Avvägningen innebär att den som kamerabevakar måste kunna visa på ett berättigat intresse som väger tyngre än den enskildes behov av integritetsskydd. Privata aktörer bör också dokumentera hur de gjort bedömningen för att de ska kunna visa att man följt principen om ansvarsskyldighet. Dessutom kan kamerabevakning aktualisera dataskyddsförordningens bestämmelser om konsekvensbedömning och eventuellt samråd med Datainspektionen.

Fastighetsägarna bedömer att det får anses rimligt att brottsbekämpande myndigheter har en legal förpliktelse att göra motsvarande avvägning och dokumentation. Eftersom myndigheter inte bör åberopa intresseavvägning som rättslig grund vid personuppgiftsbehandling är det förmodligen nödvändigt att lagstifta om en linkande princip i kamerabevakningslagen.

Fastighetsägarna anser att det är viktigt att det finns reella möjligheter till undantag vid akuta brottsbekämpande åtgärder. Byråkrati och administration får inte förhindra ett effektivt polisarbete.

FASTIGHETSÄGARNA SVERIGE

Reinhold Lennebo
Verkställande direktör

Marie Öhrström
Chefsjurist